

# КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З МИСТЕЦТВА

2026/2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК • НУШ • 5–9 КЛАСИ

## ГОЛОВНИЙ ПРИНЦИП

Оцінюємо не «талант» і не особистий смак учителя, а досягнення очікуваних результатів навчання: пізнання мистецтва, художньо-творчу діяльність і мистецьку комунікацію, емоційний досвід та художньо-естетичне ставлення.

## 1. Нормативна основа

Матеріал укладено з урахуванням чинної нормативної бази станом на серпень 2026 року. Основними документами є:

- наказ МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (чинна редакція від 17.07.2026);
- наказ МОН України від 29.06.2026 № 1001 — зміни до наказу № 722;
- наказ МОН України від 02.08.2024 № 1093 — рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів;
- постанова КМУ від 30.09.2020 № 898 — Державний стандарт базової середньої освіти;
- чинна типова освітня програма та модельна/навчальна програма з мистецтва, за якою працює заклад.

## ВАЖЛИВО

Конкретні очікувані результати завжди співвідносимо з програмою відповідного класу. Ці критерії є практичною деталізацією для щоденного оцінювання.

## 2. Мета оцінювання

Оцінювання з мистецтва має допомагати учневі бачити власний поступ, розуміти сильні сторони, визначати наступний крок і розвивати здатність самостійно мислити, творити, інтерпретувати та комунікувати засобами мистецтва.

- критерії мають бути чіткими й відомими до виконання роботи;
- оцінюємо процес і результат там, де це передбачено завданням;
- ураховуємо самостійність, творчість, аргументацію та рефлексію;
- не порівнюємо дитину з іншими — відстежуємо досягнення визначеного результату та поступ.

## 3. Групи результатів: важливе уточнення на 2026/2027 н. р.

Група

Що оцінюємо

Приклади

Ключове питання

|                                                                                                  |                                                                                             |                                                                                |                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| ГР1. Пізнання мистецтва (можна використовувати як аналітичну опору)                              | аналіз, опис, порівняння, інтерпретація мистецьких явищ; термінологія; робота з інформацією | аналіз твору, вікторина, порівняння стилів, дослідження                        | Що я знаю, бачу/чую і як це поясню?             |
| ГР2. Художньо-творча діяльність і комунікація (можна використовувати як аналітичну опору)        | задум, виконання, експериментування, техніки, презентація, співпраця                        | малюнок, композиція, спів, музикування, імпровізація, проєкт, цифровий продукт | Як я створюю, виконую та взаємодію?             |
| ГР3. Емоційний досвід і художньо-естетичне ставлення (можна використовувати як аналітичну опору) | емоційний відгук, особисте ставлення, естетичне судження, аргументація, рефлексія           | відгук, дискусія, мистецький щоденник, самооцінювання                          | Що я відчуваю, як це пояснюю і чому так оцінюю? |

## 4. 12-бальна шкала: практична конкретизація

| Бал | Опис досягнення                                                                                                    |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | окремі елементарні дії лише за значної допомоги; розпізнає окремі мистецькі об'єкти.                               |
| 2   | відтворює прості дії за зразком; називає окремі поняття; потребує постійної підтримки.                             |
| 3   | виконує просте завдання за зразком; описує окремі ознаки; може назвати емоцію; потребує підказок.                  |
| 4   | розпізнає основні поняття; описує твір за запитаннями; працює за алгоритмом; формулює просте ставлення.            |
| 5   | розуміє основний зміст; використовує окремі терміни; виконує типові завдання за планом; висловлює просте судження. |
| 6   | самостійно виконує типові завдання; описує й частково аналізує твір; застосовує відомі засоби виразності.          |
| 7   | аналізує за основними критеріями; правильно використовує термінологію; самостійно реалізує творчий задум.          |
| 8   | порівнює мистецькі явища; пояснює роль засобів виразності; творчо застосовує знання; аргументує рішення.           |
| 9   | цілісно аналізує та інтерпретує; аргументує судження; самостійно реалізує задум; критично оцінює результат.        |
| 10  | глибоко розуміє мистецьке явище; переносить знання в нові ситуації; створює оригінальний продукт.                  |
| 11  | виявляє високий рівень художнього мислення; самостійно досліджує; експериментує; здійснює глибоку рефлексію.       |
| 12  | демонструє цілісний, високий і творчий рівень: глибоко аналізує та інтерпретує, створює оригінальні продукти,      |

аргументовано оцінює мистецькі явища, виявляє самостійність і креативність.

## 5. Критерії для різних видів робіт

### Аналіз та інтерпретація твору

- розпізнає вид, жанр, стиль;
- описує зміст і художні особливості;
- визначає засоби виразності;
- пояснює їхню роль;
- порівнює твори;
- інтерпретує та аргументує власне бачення;
- використовує мистецьку термінологію.

### Художньо-творча практична робота

- формулює задум;
- добирає матеріали й техніку;
- застосовує засоби виразності;
- працює самостійно;
- експериментує та знаходить власні рішення;
- завершує роботу;
- презентує результат і пояснює задум.

### Музичне виконання / музикування

- дотримується ритму й темпу;
- відтворює мелодію/ритмічний рисунок відповідно до завдання;
- передає характер, динаміку та образність;
- слухає партнерів;
- працює над помилками;
- демонструє виразність і поступ.

### Усна відповідь / мистецька дискусія

- змістовність;
- логічність;
- точність мистецьких понять;
- аргументованість;
- вміння слухати й реагувати;
- самостійність;
- культура комунікації.

### Проект / дослідження

- актуальність ідеї;
- самостійність пошуку;
- достовірність інформації;
- творче опрацювання;
- коректне використання джерел;
- якість продукту;
- презентація та рефлексія.

## Цифровий мистецький продукт

- чіткість задуму;
- художня та змістова цілісність;
- доречність цифрових інструментів;
- авторський внесок;
- технічна якість у межах завдання;
- дотримання авторського права;
- презентація та самооцінювання.

## 6. Рубрика творчої роботи

| Критерій          | Початковий                  | Середній                      | Достатній                | Високий                                  |
|-------------------|-----------------------------|-------------------------------|--------------------------|------------------------------------------|
| Задум             | потребує постійної допомоги | простий, частково самостійний | зрозумілий і самостійний | оригінальний, продуманий, аргументований |
| Засоби виразності | за зразком                  | з підказкою                   | доречно використовує     | свідомо комбінує та експериментує        |
| Виконання         | окремі дії                  | типові дії                    | впевнене застосування    | творче та технічно усвідомлене           |
| Самостійність     | постійна допомога           | часткова допомога             | переважно самостійно     | повністю самостійно                      |
| Презентація       | простий опис                | коротке пояснення             | пояснює рішення          | глибоко аргументує та рефлексує          |

## 7. Що не має бути самостійним критерієм

- природний рівень художніх здібностей;
- суб'єктивне «гарно/негарно» без оголошених критеріїв;
- особисті естетичні уподобання вчителя;
- вартість матеріалів;
- порівняння учня з іншими учнями;
- швидкість, якщо вона не є частиною конкретного результату.

### ПАМ'ЯТАЙТЕ

У мистецтві важливо оцінювати задум, процес, застосування знань і засобів виразності, самостійність, комунікацію, рефлексію та досягнення визначеного результату — а не «вроджений талент».

## 8. Формувальне оцінювання та зворотний зв'язок

Зворотний зв'язок має бути конкретним: що вдалося → що варто вдосконалити → який наступний крок.

- «Ти вдало визначив/визначила характер твору та підтвердив/підтвердила думку конкретними художніми ознаками».
- «Спробуй точніше називати засоби виразності й пояснювати, як вони впливають на сприйняття».
- «Наступного разу порівняй два твори за спільною ознакою та сформулюй власний висновок».
- «Твій задум зрозумілий. Додай свідомий контраст/ритм/колір/динаміку та поясни, чому це відповідає задуму».

## 9. Самооцінювання учня

- Я можу пояснити, що саме я створив/створила або проаналізував/проаналізувала.
- Я можу назвати використані засоби виразності.
- Я можу аргументувати власне ставлення.
- Я знаю, що вийшло найкраще.
- Я знаю, що хочу вдосконалити.
- Я можу визначити наступний крок.

Формула рефлексії: «Я зробив/зробила... → Я навчився/навчилася... → Мені вдалося... → Було складно... → Наступного разу я...».

## 10. Інклюзивність та індивідуалізація

За потреби спосіб виконання, обсяг, час, матеріали або форма демонстрації результату можуть адаптуватися відповідно до індивідуальних освітніх потреб і освітньої програми. Оцінюється досягнення визначеного результату, а не наявність чи відсутність певної фізичної або технічної можливості.

## 11. Академічна доброчесність і цифрові/ШІ-роботи

- не видавати чужу роботу за власну;
- зазначати використані джерела та референси;
- дотримуватися авторського права;
- у цифрових і ШІ-продуктах пояснювати власний внесок;
- оцінювати не лише ефектність готового продукту, а навчальний результат, процес і самостійність.

## 12. Практична карта оцінювання

| Етап      | Запитання                                | Що фіксуємо                            | Результат             |
|-----------|------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------|
| До роботи | Чи зрозумілий результат і критерії?      | готовність, розуміння                  | учень знає мету       |
| Під час   | Як застосовує знання та приймає рішення? | самостійність, техніка, творчі рішення | формувальний коментар |
| Після     | Чи досягнуто результату?                 | результат за критеріями                | бал / рівень          |
| Рефлексія | Що вдалося і що далі?                    | самооцінювання, поступ                 | наступний крок        |

## 13. Коротка пам'ятка вчителя

- 1. Визначте групу результатів: ГР1, ГР2 або ГР3.
- 2. Назвіть учням конкретні критерії до початку роботи.
- 3. Врахуйте процес і результат там, де це передбачено завданням.
- 4. Визначте рівень досягнення та відповідний бал 1–12.
- 5. Дайте розвивальний коментар: сильна сторона + зона росту + наступний крок.
- 6. За потреби використовуйте самооцінювання та взаємооцінювання.

### ПІДСУМКОВА ІДЕЯ

Одна й та сама оцінка не «прив'язується» автоматично до певного виду роботи. Бал визначається рівнем

досягнення очікуваного результату, складністю конкретного завдання, самостійністю та якістю виконання за оголошеними критеріями.

## 14. Нормативні джерела

- МОН України. Наказ від 04.05.2026 № 722 — система та загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів.
- МОН України. Наказ від 29.06.2026 № 1001 — зміни до наказу № 722.
- МОН України. Наказ від 02.08.2024 № 1093 — рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів.
- КМУ. Постанова від 30.09.2020 № 898 — Державний стандарт базової середньої освіти.
- Чинна типова освітня програма та модельна/навчальна програма з мистецтва відповідного класу.

**ПРАКТИЧНИЙ МЕТОДИЧНИЙ МАТЕРІАЛ • 2026/2027**

## 15. КЛЮЧОВЕ НОРМАТИВНЕ УТОЧНЕННЯ ЩОДО ГРУП РЕЗУЛЬТАТІВ

У 2026/2027 навчальному році критерії цього документа НЕ будуються як обов'язкове щоденне оцінювання за ГР1, ГР2, ГР3. Наказ МОН України №722 від 04.05.2026, зі змінами за наказом №1001 від 29.06.2026, встановлює загальні критерії та інтегровані показники оцінювання і не містить вимоги використовувати «групи результатів» як обов'язкову структуру кожної оцінки. Тому в цьому оновленому документі групи результатів подано лише як можливу аналітичну рамку для співвіднесення завдань з очікуваними результатами, якщо це передбачено освітньою програмою, навчальною програмою або рішенням закладу освіти.

### ЩО Є ОСНОВОЮ ЗА НАКАЗОМ №722

Загальні критерії оцінювання є основою для розроблення закладом освіти власних критеріїв за освітніми галузями / предметами / інтегрованими курсами. Заклад освіти може конкретизувати критерії відповідно до особливостей предмета, форми навчання та власної освітньої програми.

## 16. П'ЯТЬ ІНТЕГРОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ — ОСНОВА НОВОЇ СИСТЕМИ

За чинною редакцією наказу №722 загальні критерії розроблено на засадах компетентнісного підходу з урахуванням п'яти інтегрованих показників навчальної та пізнавальної діяльності учнів:

| Показник                    | Що це означає на уроці мистецтва                                                     | На що звертає увагу вчитель                                           |
|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| 1. Когнітивні процеси       | як учень сприймає, розуміє, аналізує, порівнює, узагальнює та інтерпретує            | від простого розпізнавання — до аргументованої інтерпретації          |
| 2. Навчальна діяльність     | як учень виконує навчальне/творче завдання, застосовує знання і працює з матеріалами | послідовність дій, якість виконання, застосування способів діяльності |
| 3. Рівень самостійності     | наскільки учень може виконати завдання без постійної допомоги                        | підказка, часткова підтримка, самостійність, ініціативність           |
| 4. Комунікація та взаємодія | як учень пояснює, презентує, слухає, співпрацює та реагує на інші позиції            | зрозумілість висловлення, аргументація, співпраця, культура діалогу   |
| 5. Частота вияву умінь      | наскільки стабільно учень демонструє вміння в різних ситуаціях                       | разове виконання чи стійке застосування в типових і нових ситуаціях   |

## 17. Як тепер правильно конструювати критерій до конкретної роботи

Критерій не повинен бути загальною фразою «знає матеріал» або «гарно виконав». Він має описувати спостережуваний результат.

| Недостатньо конкретно | Краще                                                                | Що оцінюємо        |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------|--------------------|
| Знає мистецтво        | Називає вид мистецтва та пояснює характерні ознаки конкретного твору | знання + розуміння |

|                  |                                                                                      |                                   |
|------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| Гарно намалював  | Створює композицію відповідно до задуму та свідомо використовує колір/форму/контраст | творчий задум + засоби виразності |
| Добре відповів   | Формулює власну інтерпретацію та підтверджує її двома ознаками твору                 | аналіз + аргументація             |
| Активно працював | Самостійно виконує визначені етапи роботи та коригує результат після самооцінювання  | діяльність + самостійність        |

## 18. Оцінювання творчого продукту: що саме можна фіксувати

- відповідність результату навчальній меті та умові завдання;
- усвідомленість творчого задуму;
- доречність добору матеріалів, технік і засобів виразності;
- самостійність прийняття творчих рішень;
- здатність експериментувати та коригувати результат;
- уміння пояснити власний задум і використані художні засоби;
- якість мистецької комунікації під час презентації;
- рефлексія: що вдалося, що потребує вдосконалення, який наступний крок.

## 19. Семестрове та річне оцінювання: принципи

Відповідно до чинної системи оцінювання, результати семестрового та річного оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень. Конкретний порядок, форми й процедури оцінювання мають бути узгоджені з освітньою програмою та рішеннями педагогічної ради закладу.

- не потрібно механічно перетворювати кожну поточну оцінку на окрему «групу результатів»;
- доцільно планувати різні способи перевірки: усні, письмові, практичні, творчі, проєктні, цифрові, рефлексивні;
- семестрова оцінка має спиратися на сукупність доказів досягнення очікуваних результатів і динаміку навчання;
- оцінювання має бути прозорим: учень заздалегідь розуміє, що саме буде оцінюватися.

## 20. Оновлена формула оцінювання з мистецтва

### НЕ «ОЦІНКА ЗА МАЛЮНОК»

Очікуваний результат → конкретне завдання → зрозумілі критерії → спостережувані докази → рівень досягнення → бал 1–12 → розвивальний зворотний зв'язок.

## 21. Що має бути в критеріях закладу освіти

- критерії за освітньою галуззю / навчальним предметом / інтегрованим курсом;
- зрозумілі описи рівнів досягнення;
- форми та методи оцінювання, які реально використовує вчитель;
- правила поточного, формувального, семестрового та річного оцінювання;
- особливості дистанційного та інших форм навчання за потреби;
- підходи до оцінювання учнів з особливими освітніми потребами;
- правила академічної доброчесності;

- порядок оприлюднення критеріїв та ознайомлення з ними учнів і батьків.

## 22. Нормативне уточнення щодо наказу №1093

Наказ №1093 від 02.08.2024 містить рекомендації щодо оцінювання учнів 5–9 класів НУШ та логіку оцінювання за групами результатів. Водночас для 2026/2027 навчального року в роботі необхідно насамперед враховувати чинну систему, затверджену наказом №722 із змінами за наказом №1001. Тому в цьому документі групи результатів не подаються як єдина обов'язкова форма фіксації кожного поточного результату. Якщо конкретна освітня програма, модельна програма, свідоцтво досягнень або рішення закладу передбачає використання груп результатів, їх можна застосовувати як додаткову структуру аналізу.

## 23. Законодавчі принципи, які обов'язково враховуємо

### ОНОВЛЕНА РЕДАКЦІЯ ДЛЯ 2026/2027

У попередній версії документа групи результатів були подані як основна структура оцінювання. Це виправлено. У новій редакції основою є наказ №722: п'ять інтегрованих показників — когнітивні процеси, навчальна діяльність, самостійність, комунікація та взаємодія, частота вияву умінь. Групи результатів залишені лише як допоміжна аналітична опора там, де їх використання передбачено відповідними документами закладу.